

Bestuurlijke Aanbevelingen
Stand van zaken per 1 maart 2019

Toelichting:
In bijgaand overzicht zijn alle nog openstaande aanbevelingen opgenomen uit onderzoeksrapporten van de Randstedelijke Rekenkamer, de externe accountant en Concerncontrol. Bij de aanbevelingen wordt aangegeven uit welk onderzoeksrapport deze afkomstig is/zijn en hoeveel van de aanbevelingen uit dit onderzoek er reeds zijn afgerond.

Archiefinspectie 2014

Auteur Onderzoek: Concerncontrol

Vastgesteld op: 20 jan 2015

Afgeronde aanbevelingen:

7

/8

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
2.3	1) Stel een compleet en samenhangend overzicht van alle digitale en papieren archief in de organisatie op, inclusief alle systemen buiten Verseon waarin archiefwaardige bescheiden worden opgeslagen en 2) stel daar beheermaatregelen voor op.	ad 1 en 2) Deze aanbevelingen zullen worden overgenomen.	CZ/CSC	ad 1) De overzichten van de papieren en digitale archieven zijn gereed in de vorm van twee excelbestanden. De systemen met archiefwaardige bescheiden buiten Verseon, het centrale archiefsysteem, zijn in kaart gebracht. Hiermee is de eerste aanbeveling afgerond. ad 2) De beheermaatregelen voor deze systemen worden nu ingeregeld, met een tijdshorizon van 2019-K4	

Financieel toezicht gemeenschappelijke regelingen

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 14 dec 2015

Afgeronde aanbevelingen:

3

/4

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1.	Spreek met GS af om een visie op het financieel toezicht op gemeenschappelijke regelingen te ontwikkelen en om deze visie vast te leggen in beleid. Spreek af dat de risicogerichte benadering hierin wordt meegenomen.	Wij zijn bereid hieraan mee te werken. Voor het uitoefenen van het financieel toezicht op de gemeenschappelijke regelingen is op dit moment een ambtelijk beoordelingskader beschikbaar. Voor de begrotingscyclus 2016 zal dit kader worden toegepast. Daarbij zal het toezicht in lijn met het Gemeenschappelijk toezichtskader 2014 worden uitgevoerd. Dit houdt in dat een risicogerichte benadering daarvan onderdeel uitmaakt. Afhankelijk van de resultaten van de begrotingsronde 2016 zal worden bezien of wij een nadere visie dienen vast te stellen.	KAB/IBT	Het toezichtkader voor de gemeenten wordt op 7 maart 2019 vermoedelijk afgerond binnen het Vakberaad Gemeentefinanciën. Daarna zal het ter vaststelling worden voorgelegd aan de colleges van Gedeputeerde Staten in alle provincies. Na afronding van dit traject zal worden opgestart met het opstellen van een kader voor de gemeenschappelijke regelingen. Duidelijkheid over het tijdpad wordt verwacht in 2019-K2. Het is moeilijk aan te geven hoeveel tijd het in beslag zal nemen om een kader voor de regelingen te realiseren. Voorzichtigheidshalve kan worden uitgegaan van 2019-K4 ambtelijk gereed.	

Managementletter 2015

Auteur Onderzoek: Accountant

Vastgesteld op: 14 mrt 2016

Afgeronde aanbevelingen:

11

/12

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1.	De vastlegging van prestatiedocumentatie van de levering van de goederen en/of diensten is niet in het inkoopproces gewaarborgd. Het risico bestaat dat de prestatie mogelijk niet aan de provincie is geleverd. Aanbevolen wordt nadere richtlijnen op te stellen en te verankeren in de SAP-workflow. Bij het opstellen van deze richtlijnen dient rekening gehouden te worden met de aard, de omvang en het risicoprofiel van de betreffende inkoop.	Prestatieverklaringen zijn een gebruikelijk onderdeel van bv projecten op het gebied van "Werken" binnen de provincie. Een verklaring wordt in Verseon (bv termijnstaten) opgeslagen. Ook bij inhuur op urenbasis is een ondertekende urenstaat een prestatieverklaring die in SAP aan de factuur hangt. In het geval van kleinere prestaties is een prestatieverklaring niet altijd aanwezig en zal de ambtenaar (goederenontvanger) in SAP tekenen voor prestatie akkoord. Voor de voornoemde processen en voor de overige processen zal in samenspraak met de accountant worden onderzocht of en zo ja hoe prestatieverklaringen verankerd gaan worden in de SAP-workflow danwel in een ander provinciaal proces, in samenhang met andere controles die reeds worden uitgevoerd.	CZ/SI CZ/CSC	Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen een richtlijn en werkinstructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd. Zie ook de aanbevelingen bij de Managementletters 2017 en 2018	

Geluidshinder provinciale wegen

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 13 juni 2016

Afgeronde aanbevelingen:

6

/6

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1.	Vraag GS ervoor te zorgen dat het Actieplan aan alle wettelijke eisen voldoet. Het tweede Actieplan van de provincie Noord-Holland voldoet in grote mate aan de gestelde criteria. Het Actieplan bevat een groot deel van de informatie die het volgens het Besluit milieubeheer zou moeten bevatten.	Het voldoen aan de wettelijke eisen is ons uitgangspunt bij het opstellen van het actieplan geluid. Ten aanzien van één wettelijke eis willen we een nuancering geven. Dat betreft de eis om in kaart te brengen in welke mate vastgestelde hogere waarden voor woningen worden overschreden. Er bestaat geen compleet landelijk overzicht van woningen met een hogere waarde. Verschillende bestuurslagen (gemeente, provincie en rijk) dienen hiervoor informatie aan het kadaster te leveren. Dit gebeurt echter niet altijd consequent waardoor er geen compleet overzicht bestaat. Met de invoering van Swung 2 zullen de hogere waarden vervallen. Hierdoor achten wij inzet op het compleet krijgen van dit hogere waarden overzicht voor het volgende actieplan geluid niet efficiënt.	BEL/OMB	Het Actieplan geluid provinciale wegen 2018-2022 is op 27 november 2018 vastgesteld door GS. Het voldoet aan de wettelijke criteria, met de opmerking dat het stiltegebiedenbeleid maar beperkt wordt besproken. Dit beleid wordt op dit moment geactualiseerd. Ook is besloten de lijst met hogere waarden niet te completeren en te checken omdat wij dit niet efficiënt achten (zie ook bestuurlijke reactie).	 Afgerond
3.	Vraag GS te zorgen voor een transparante verantwoording over de realisatie van het Actieplan. In het tweede Actieplan is opgenomen dat in totaal 120 km stil asfalt is gerealiseerd. Er is daarbij geen uitsplitsing gemaakt in de aanleg van stil asfalt ten behoeve van het eerste Actieplan en dat ten behoeve van reconstructies in het kader van de Wet geluidshinder terwijl dit onderscheid in het kader van de kaderstellende en controlerende rol van PS wel van belang is.	Wij willen de verantwoording over de realisatie van het actieplan voortaan beter laten aansluiten op de geformuleerde maatregelen, bijvoorbeeld door de realisatie van stil asfalt voortkomend uit het actieplan expliciet te benoemen.	BEL/OMB	In het Actieplan geluid 2018-2022 staat opgenomen wat de gevolgen zijn van de maatregelen die gebaseerd zijn op het vorige Actieplan. Hierdoor zal ook de onzekerheid rondom wettelijk verplichte en Actieplan-gerelateerde zoals toepassingen van stil asfalt zijn afgenomen.	 Afgerond

Uitvoering op afstand

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 13 juni 2016

Afgeronde aanbevelingen:

2

/5

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1.	Zie erop toe dat GS een nota VTH opstellen die als kader fungeert voor de uitvoering van de VTH-taken door de OD NZKG.	In de nota VTH die op dit moment wordt opgesteld, wordt een overkoepelend kader beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland. Dus niet alleen voor de OD NZKG. Dit wordt een integraal document voor de uitvoering van VTH-taken.	BEL/OMB	De toets op congruentie met de vastgestelde Omgevingsvisie vindt plaats. Door ontwikkelingen is het nu niet opportuun om de nota vth in de huidige vorm vast te laten stellen. De nota vth moet worden aangepast op basis van 1) de Omgevingsvisie, 2) recente ontwikkelingen rondom Tata Steel/Harsco; 3) vth-strategieën bij de vier Noord-Hollandse omgevingsdiensten en 4) ambities nieuwe coalitie. Voorstel is om de vernieuwde nota vth vast te stellen na de installatie van het nieuwe college.	 2019-K3
3.	Vraag GS om ervoor te zorgen dat de opdracht aan de OD NZKG wordt vastgesteld voor aanvang van het jaar waarop deze betrekking heeft en dat het een volledig en actueel bedrijvenbestand bevat.	Zoals bij het feitelijke wederhoor is opgemerkt is een bedrijvenlijst (of –bestand) een dynamische lijst. De bedrijvenlijst zoals die op enig moment is opgesteld door OD NZKG is op dat specifieke moment leidend en volledig. OD NZKG (en daarmee de provincie) heeft dus te allen tijde een actueel overzicht van bedrijven. Niettemin zullen wij ervoor zorgen dat ook bij de actualisatie van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) een – opdat moment- actuele bedrijvenlijst is opgenomen.	BEL/OMB	De opdracht voor 2019 zal pas medio 2019 worden vastgesteld vanwege de aanpassing van de kentallen als gevolg van het validatietraject van het prestatiegericht financieren. De opdracht voor 2018 wordt stilzwijgend verlengd.	 2019-K4
4.	Vraag GS indicatoren op te stellen die beter inzicht geven in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken bij majeure risicobedrijven. Dit kan bijvoorbeeld in landelijk verband worden afgesproken.	Met de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht die per 1 juli 2016 wordt vastgesteld en inwerking treedt, worden de kwaliteitscriteria waaraan OD NZKG moet voldoen geformaliseerd. Vanaf dat moment wordt het ook mogelijk om betere indicatoren op te stellen om inzicht in de kwaliteit van de uitvoering van de VTH-taken te krijgen. Samen met de twee andere opdrachtgevers van OD NZKG voor Brzo-inrichtingen (de provincies Flevoland en Utrecht) zullen wij onderzoek doen naar indicatoren die het gewenst inzicht bieden in de uitvoeringspraktijk.	BEL/OMB	De gegevensuitvraag is op 11 december 2018 door het college vastgesteld. De provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland (en Zuid-Holland) hebben in samenwerking met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied een set aan indicatoren opgesteld en voorgelegd aan het IPO BAC VTH. Deze set indicatoren worden verwerkt in de jaarlijkse aanpassing van de gegevensuitvraag van de provincie Noord-Holland.	 2019-K4

Managementletter 2016

Auteur Onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 7 februari 2017

Afgeronde aanbevelingen:

11

/12

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
5.	Drie keer per jaar wordt een concernmanagementrapportage uitgebracht. Wij adviseren u om ook de overige baten en lasten mee te nemen in de rapportage	De concernmanagementrapportage (CMR) is een ambtelijke rapportage gericht op de verantwoording van de ontwikkeling van de kosten werkapparaat van de provincie. Andere baten en lasten die geen onderdeel zijn van de kosten werkapparaat worden daarom in principe niet opgenomen op de rapportage. Op dit moment loopt reeds een onderzoek naar de doorontwikkeling van de bestuurlijke informatievoorziening. Hierin wordt eveneens gekeken naar de functie van de CMR en de mogelijkheid om de ambtelijke rapportage ten aanzien van programmabudgetten te uniformeren en optimaliseren.	CZ/FIN, AD/CC	In de nieuwe CMR zullen naast bedrijfsvoeringsbudgetten ook o.a. de programmabudgetten een plaats krijgen. Gelet op de koppeling met nieuwe operationele doelen en budgethouders zullen de overige baten en lasten naar verwachting vanaf de eerste tertiaalrapportage in 2019 integraal onderdeel uitmaken van de CMR.	

Provinciaal Opdrachtgeverschap

Auteur Onderzoek: Concerncontrol
Vastgesteld op: 14 maart 2017

Afgeronde aanbevelingen:

0

/1

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1.	Leg in een visiedocument vast op welke wijze de provincie de OD's in wil zetten om haar (milieubeleids)doelstellingen te bereiken, wat dit betekent voor de afspraken die de provincie hiervoor met de OD's moet maken en voor het kennisniveau waarover de interne organisatie zou moeten beschikken.	Wij onderschrijven de conclusie dat een integraal document met daarin een visie voor de uitvoering van de VTH-taken bij kan dragen aan een betere uitvoering van de bevoegdheden en taken door de OD's en zo beter kan bijdragen aan de beleidsdoelen van de provincie. In 2017 wordt een Nota VTH opgesteld waarin een overkoepelend kader, inclusief visie, wordt beschreven voor de uitvoering van de VTH-taken in Noord-Holland door de OD's.	BEL/OMB	De nota vth (het overkoepelende kader voor de uitvoering van de vth taken wordt najaar 2019 - na installatie van het nieuwe college - vastgesteld (zie ook aanbeveling 1 van het onderzoek Uitvoering op afstand)	

Managementletter 2017

Auteur Onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 5 februari 2018 RekCie - PS

Afgeronde aanbevelingen:

10

/16

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	Informatie en communicatie: 1) Wij adviseren u om de frequentie van tussentijds financiële rapportering te verhogen tot minimaal tweemaal per jaar. Hierbij kan worden overwogen om met een afwijkingenrapportage te werken om de administratieve last voor de organisatie van de aanvullende rapportering beheersbaar te houden. 2) Om de transparantie richting Provinciale Staten te vergroten adviseren wij om tussentijds, bijvoorbeeld via de Zomernota, Provinciale Staten te informeren over de tussentijdse realisatie en hierbij ook de balansstanden te betrekken.	Op dit moment vindt rapportering via de zomernota en de laatste begrotingswijziging plaats. Provinciale Staten hebben eerder aangegeven geen behoefte te hebben aan een hogere frequentie van financiële informatie. De opmerkingen inzake balansstanden etc. zullen wij betrekken in ons lopende project verbetering financiële informatievoorziening	CZ/FIN	De vernieuwde begrotingssystematiek is op 12 februari 2018 door Provinciale Staten vastgesteld en is geïmplementeerd in de begroting 2019. In het project verbetering financiële informatievoorziening worden maatregelen uitgewerkt ter verbetering van het proces en de kwaliteit van de financiële informatie; waarbij onder andere de balansstanden zullen worden betrokken. (2019-K4). De zomernota 2019 krijgt in lijn met de vernieuwde begrotingssystematiek een nieuwe opzet (2019-K3).	
2	Betrouwbaarheid begroting: 1) Wij hebben Gedeputeerde Staten geadviseerd om te onderzoeken of de kwaliteit van de primaire begroting kan worden verbeterd en of afwijkingen ten opzichte van de gewijzigde begroting in een eerder stadium kan worden gesignaleerd en verwerkt. Op het moment van onze tussentijdse controle zijn er geen verbeteringen reeds gerealiseerd binnen het begrotingsproces welke onderbestedingen verminderen dan wel mitigeren. Wel lopen er initiatieven gericht op het verder professionaliseren van uw begroting.	Het verschijnsel van onderbesteding is bekend en krijgt binnen het project verbetering financiële informatievoorziening aandacht. Doordat er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie. Eerder hebben wij rondom BDU Kleine Infrastructuur reeds maatregelen getroffen. Wij zullen een onderzoek starten naar de wijze waarop wij ook bij andere partijen meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afrondding medio 2018).	CZ/FIN	In afwachting van de aanbevelingen uit de audit onderbesteding zijn reeds een aantal acties opgestart m.b.t. het toetsen van voorstellen voor de kaderbrief 2020 op haalbaarheid en uitvoerbaarheid, het opstellen en toetsen van bestedingsplannen voor reserves (2019-K2). De audit uitkomsten en aanbevelingen worden op 3 april 2019 verwacht.	

3	<p>Prestatielevering:</p> <p>1) Wij adviseren Gedeputeerde Staten te komen tot een procedure om te borgen dat de prestatielevering in voldoende mate en eenduidig wordt vastgelegd op het moment van factuurautorisatie binnen uw financiële pakket.</p> <p>2) Wij vragen u hierbij tevens aandacht te hebben voor voldoende functiescheiding tussen degene die bestelt en degene die ontvangt. Deze applicatie control kan, op het moment dat uw ITGC's effectief zijn, zorgdragen voor aanzienlijk minder gegevensgerichte werkzaamheden en derhalve een efficiëntere controle.</p> <p>3) Daarnaast adviseren wij u nadrukkelijk om de controlegrens van € 50.000 aanzienlijk te verlagen. De controle op de prestatielevering is cruciaal en noodzakelijk om mogelijke fraude risico's te beheersen. Hierbij achten wij een ondergrens van € 50.000 te hoog.</p>	<p>Op dit onderwerp hebben wij 2 maatregelen ingezet:</p> <p>1) De controle op prestatielevering is onderdeel geworden van het werkprogramma interne controle inkoop en aanbesteding.</p> <p>2) Er is een wijziging op de interne richtlijn goederenontvangst in voorbereiding. In de concept wijziging is nu inderdaad € 50.000 als grens opgenomen. Wij zullen deze grens heroverwegen en de afspraken met de accountant verwerken in deze richtlijnen. Tegelijkertijd willen wij de administratieve lasten, zeker voor kleinere uitgaven, beperkt houden. Functiescheiding tussen de prestatiebevestiging en factuurmandatering is reeds in het systeem geborgd.</p>	CZ/SI AD/CC	<p>Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen een instructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd.</p>	
8	<p>Memoriaalboekingen:</p> <p>1) Door middel van het instellen van richtlijnen voor het documenteren van memoriaalboekingen kunt u foutieve boekingen voorkomen.</p> <p>2) Daarnaast adviseren wij om een inhoudelijke toets uit te laten voeren door de een onafhankelijke medewerker op de juiste verwerking van memoriaalboekingen.</p>	<p>Naar aanleiding van dit advies zullen wij het bestaande formulier en de richtlijnen herbeoordelen en aandacht besteden aan de minimale kwaliteitseisen van documentatie en de zichtbaarheid van de toetsing.</p>	CZ/FIN CZ/CSC	<p>De actualisatie van het formulier en het proces is nog in voorbereiding. Er wordt gezien of het vernieuwde proces in een geautomatiseerde workflow geborgd kan worden.</p>	
9	<p>Periodiek afsluitproces:</p> <p>Wij adviseren u om procedures en richtlijnen op te stellen omtrent het maandelijks afsluiten van de financiële administratie. Deze werkzaamheden dienen op gestructureerde wijze plaats te vinden en gedocumenteerd te worden. Op deze uitgevoerde werkzaamheden dient een gedetailleerde controle plaats te vinden. Hierbij kan aandacht worden besteed aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> > stand van zaken restantbudgetten; > beoordeling van de waardering van vaste activa en investeringen; > beoordelen van up-to-date zijn van invoer > begrotingswijzigingen; > beoordeling volledigheid doorbelastingen en kostenallocatie; > stand van zaken uitputting kredieten. 	<p>Op dit moment is er geen sprake van een "harde" tussentijdse afsluiting. De zogenaamde "hard-closure" is bij overheidsinstellingen ook geen gemeengoed aangezien baten en lasten van de programma's niet gelijkmatig over het jaar zijn verdeeld. Wel moeten we blijvend scherp zijn op ons planning & control proces geoptimaliseerd kan worden. Wij zullen dan ook bij de implementatie van onze nieuwe projectenmodule en bij het project verbetering Financiële Informatievoorziening deze aanbevelingen meenemen en specifieke aandacht besteden aan de zichtbaarheid en documentatie van de periodieke afsluit-werkzaamheden.</p>	CZ/FIN	<p>De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waarvan het periodieke afsluitproces onderdeel is, is in uitvoering. Het traject financiële hygiëne heeft in de aanloop van de jaarrekeningcontrole 2018 de eerste resultaten opgeleverd m.b.t. een betere vastlegging en onderbouwing van verplichtingen. De tweede fase van het traject van financiële hygiëne wordt in het voorjaar 2019 opgestart, waarin met name aan de gestructureerde wijze van het periodiek afsluiten een gedetailleerde vorm wordt gegeven.</p>	
10	<p>Monitoring realisatie begroting:</p> <p>Uit voorgaande perioden is gebleken dat de primaire begroting van uw organisatie diverse optimistische ramingen bevat, welke resulteren in een onderuitputting. Wij begrijpen van het management dat de onderuitputting ook deels wordt veroorzaakt door externe factoren/partijen.</p> <p>1) Desondanks adviseren wij Gedeputeerde Staten om het realiteitsgehalte van bepaalde begrotingsposten nader te onderzoeken en alsmede op een meer periodieke wijze begrotingswijzigingen aan te bieden aan Provinciale Staten. Op deze wijze is in een eerder stadium duidelijk welk rekeningresultaat u realiseert.</p>	<p>Wij onderkennen de problematiek van de onderuitputting. Doordat er vele afhankelijkheden zijn met zowel publieke als private partners, waar de provincie niet altijd invloed op heeft, zullen maatregelen niet alleen beperkt kunnen worden tot de eigen organisatie.</p> <p>Provinciale Staten hebben eerder aangegeven weinig meerwaarde te zien in het verhogen van de frequentie van begrotingswijzigingen. Dit komt ook de navolgbaarheid en overzichtelijkheid niet ten goede.</p> <p>Zoals hierboven aangegeven starten wij een onderzoek naar de wijze waarop wij meer grip kunnen krijgen op de uitputting door externe partijen en naar het realiteitsgehalte van de betreffende begrotingsposten (afrondering medio 2018).</p>	CZ/FIN	<p>De uitvoering van het programma 'Verbeteren Financiële Informatievoorziening', waaronder monitoring realisatie begroting, loopt conform planning. Zowel in de doorontwikkeling van de CMR als in het traject van financiële hygiëne worden in 2019 instrumenten ingezet om de realisatie van de begroting te monitoren.</p>	

Aanbestedingsprocedure projecten boven EU-grenzen

Auteur Onderzoek: Concerncontrol

Vastgesteld op: 3 oktober 2017

Afgeronde aanbevelingen:

5

/7

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
2	Neem beheersmaatregelen gericht op risicomanagement bij aanbestedingen en de uitvoering van het project, niet alleen risico's en beheersmaatregelen ten aanzien van rechtmatigheid maar ook aanbesteding specifieke (flankerende) risico's. Het benoemen van risicocategorieën (bijvoorbeeld bestuurlijke risico's, omgevingsrisico's, financiële risico's enzovoorts) draagt er aan bij dat risicoanalyses gestructureerd plaatsvinden. Hiervoor kunnen de beschrijvingen van B&U als voorbeeld dienen.	De aanbeveling ten aanzien van het uitvoeren van structurele risicoanalyses wordt overgenomen. Deze processtap is inmiddels opgenomen in de concept AO Europees aanbesteden. Daarmee wordt een risicoanalyse (specifiek gericht op het aanbestedingsproces) uitgevoerd bij elke Europese aanbesteding, en worden de risico's en beheersmaatregelen tijdens het proces opgevolgd. Er zal worden verkend of de B&U aanpak voor risicobeheersing organisatiebreed voor projecten kan worden toegepast. Nu al wordt deze aanpak bij B&U aanbestedingen, maar incidenteel ook bij aanbestedingen voor andere directies uitgewisseld en geeft een B&U risicoadviseur in voorkomende gevallen advies.	CZ/SI ism CC	In 2018 is hieraan (nog) geen opvolging aan gegeven. Risico analyses is een organisatie breed onderwerp en niet alleen gericht op Inkoop. Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk en Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2019/2020. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	 2019-K4
3	Richt een centrale database in waar de risicoanalyses en evaluaties worden bewaard om zo het lerend vermogen binnen de provincie te versterken;	De aanbeveling inzake het inrichten van een centrale database voor het bijhouden en opvolgen van risicoanalyses en evaluaties zullen wij verkennen in concernbreed verband. Het lijkt namelijk effectiever om dit op te pakken voor alle grotere projectrisico's en evaluaties en niet alleen die rond het aanbestedingsproces.	CZ/SI ism CC	In 2018 is hieraan (nog) geen opvolging aan gegeven. Risico analyses is een organisatie breed onderwerp en niet alleen gericht op Inkoop. Binnen concerncontrol wordt vanuit het PNH brede risicomanagement-perspectief verkend of in een concernbrede bruikbare GRC (Governance, Risk en Compliance) oplossing kan worden voorzien in de portfolio van 2019/2020. Hierbinnen kan dan het risicomanagement rond inkoop worden ingebed.	 2019-K4

Het Waddenfonds gemonitord

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 23 januari 2018

Afgeronde aanbevelingen:

6

/8

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	Start op korte termijn een discussie over de gewenste onafhankelijke besluitvorming over de Waddenfondsmiddelen. Dit kan bijvoorbeeld binnen het huidige model van verlengd provinciaal bestuur door de Kwaliteitscommissie een bindend advies te laten uitbrengen over subsidieaanvragen die betrekking hebben op majeure projecten, waarvan AB en DB alleen met zwaarwegende argumenten mogen afwijken. Ook denkbaar is dat de huidige bestuurlijke constructie ter discussie wordt gesteld. Onderzocht kan dan worden hoe het Waddenfonds op een andere manier dan de huidige gemeenschappelijke regeling vorm gegeven kan worden. Hierbij is onder meer te denken aan een stichting of een provinciale verordening die het mogelijk maakt om externe onafhankelijke bestuurders te benoemen.	In uw eerste aanbeveling stelt u voor om op korte termijn een discussie te starten over de gewenste onafhankelijke besluitvorming over de Waddenfondsmiddelen en doet u de suggestie te kijken naar andere bestuursvormen dan een gemeenschappelijke regeling. Aanbevelingen van de rekenkamer nemen wij altijd zeer serieus en wij hebben de neiging deze over te nemen, zeker als deze ons beleid versterken. Maar, zoals we hierboven hebben aangegeven, is de keuze voor een gemeenschappelijke regeling een wettelijk instrument en bij de provincies een zeer gebruikelijke en ook gewenste vorm, als het gaat om het scheiden van beleid en uitvoering. Een gemeenschappelijke regeling staat op voldoende afstand van de potentiële gebruikers, maar wel met voldoende democratische legitimatie. Het overnemen van uw aanbeveling zou ertoe kunnen leiden dat deze vorm voor het Waddenfonds terzijde wordt geschoven. Gezien het bovenstaande willen wij de mogelijke consequenties en implicaties van uw eerste aanbeveling goed doordenken en daar de benodigde tijd voor nemen alvorens wij hierover een weloverwogen standpunt kunnen innemen. In dat kader willen wij graag met u in gesprek en wij zullen hiertoe het initiatief nemen. In afwachting hiervan lijkt een structuurdiscussie over de organisatie en governance van het Waddenfonds ons op dit moment niet opportuun.	BEL	Bestuurlijk gesprek met Noordelijke Rekenkamer en Randstedelijke Rekenkamer is geweest. PS hebben d.d. 29 juni 2018 het verslag van dit gesprek ontvangen. Een 'Benen op Tafel'-bijeenkomst met de Statencommissie is op 27 september 2018 geweest. De conclusie uit deze bijeenkomst was dat er geen behoefte was tot wijzigingen in de structuur/werkwijze Waddenfonds.	 Afgerond

5	Heroverweeg eerdere besluitvorming over de organisatiekosten naar rato van het Waddenfondsbudget (in casu de 5%-norm). Ga bij de aankomende besluitvorming over de organisatiekosten van het Waddenfonds uit van de benodigde taken en de hierbij behorende werkzaamheden. Bepaal vervolgens welke competenties nodig zijn om deze taken op een goede wijze uit te voeren. Het is dus niet wenselijk om vooraf de organisatiekosten te maximeren op een bepaald percentage, maar om een taken-middelen discussie leidend te laten zijn in het streven om het Waddenfonds toe te rusten voor een doelmatige uitvoering van haar verantwoordelijkheden.	Wij onderschrijven deze aanbeveling. De directeur zal uitwerking geven aan de benodigde functies en taken voor een doelmatige uitvoering van onze verantwoordelijkheden.	Wadden-fonds	Directeur Waddenfonds is gestart met uitvoering van deze aanbeveling. Planning is dat het Dagelijks Bestuur van het Waddenfonds hierover in eerste kwartaal van 2019 geïnformeerd wordt.	
6	Volg de (onder)uitputting van de Waddenfondsmiddelen en start uiterlijk in 2024 interprovinciaal overleg over de periode na 2026. In dat overleg dient rekening te worden gehouden met een structurele onderuitputting van het Waddenfonds en met de investeringsbehoefte van het gebied. Entameer daarover tijdig overleg met de betrokken minister(s).	Het Waddenfondsbestuur hecht er aan alleen subsidie te verlenen aan zorgvuldig uitgewerkte en doeltreffende projecten. Reservevorming is een bewuste keuze om — mede in verband met aanstaande majeure projecten — in toekomstige financieringsbehoefte te kunnen voorzien. Wij verwachten dat rond de aangekondigde midterm -review in 2021 zicht zal zijn op een forse aanwending van de gevormde reserves. De in 2021 nog beschikbare reserves kunnen in de midterm -review aanleiding geven tot voorstellen over een wijziging van inzet van middelen; zowel qua tempo en aard (majeur en thematisch).	Wadden-fonds	Op verzoek van de stuurgroep Waddenprovincies (waarin de drie Waddengedeputeerden zitting hebben) is de midterm review vervroegd van 2021 naar 2020.	
7	Laat vastleggen op welke momenten de Staten inhoudelijk worden geïnformeerd over de voortgang van projecten (output) en de realisatie van de Waddenfondsdoelen (outcome). Dit laatste kan bijvoorbeeld door te bepalen dat vanaf 1 januari 2019 inhoudelijke tussentijdse evaluaties van de bijdrage van gesubsidieerde projecten aan de Waddenfondsdoelen zullen plaatsvinden. Stel de Staten op de hoogte van samenvattingen en overzichten van deze inhoudelijke evaluaties.	Naar aanleiding van uw aanbeveling 7 constateren wij dat in de Jaarstukken (Jaarrekening/Jaarverslag) jaarlijks openbaar inzicht wordt gegeven in de voortgang van projecten in de Jaarstukken [ex artikel 18 van het Bestuursakkoord]. Ter toelichting hierop merken wij op dat in de afgelopen jaren is gewerkt aan vergroting van de inzichtelijkheid van de voortgang van projecten en de daarvoor gereserveerde en daaraan bestede middelen, in relatie tot het realiseren van de hoofddoelen en themadoelen (monitoring). Ten aanzien van de evaluatie van de 'outcome' heeft het bestuur geconstateerd dat voor het kunnen inschatten van de effectiviteit van de WF-projecten in afstemming met diverse partijen meetreeksen en modellen moeten worden bepaald en gegenereerd en dat metingen moeten worden verricht (gebiedsmonitoring). Dit sluit aan bij uw constatering dat het tot stand brengen van tussentijdse evaluaties over de doelrealisatie van het Waddenfonds gebaseerd moet zijn op het in beeld hebben van de trends en ontwikkelingen in het Waddengebied om de effectiviteit van interventies zichtbaar te maken. Het tot stand brengen van gebiedsmonitoring voor meerdere doeleinden is een bredere taak dan de opdracht om de effectiviteit van Waddenfondsprojecten te evalueren. Derhalve heeft het Waddenfondsbestuur de Waddenprovincies verzocht hier een rol in te nemen. De Waddenprovincies nemen deel aan het programmeren van de 'basismonitoring' voor beheer en beleid. Ook de Waddenacademie is aangesloten bij die programmering opdat met — wetenschappelijk verantwoord — beleidsmatig relevante indicatoren periodieke rapportages van de stand van het waddengebied kunnen worden gegenereerd (Stand van het Wad en Waddenbarometer). Een dergelijk project is complex en veelomvattend en behoeft derhalve tijd. De Waddenprovincies en het Waddenfonds zetten zich in om de Basismonitoring en de daaruit af te leiden (effect)rapportages tot een succes te maken.	Wadden-fonds	Via de website maar ook in het Jaarverslag zal inzicht gegeven worden over de output en de outcome. Verder heeft het Algemeen Bestuur Waddenfonds d.d. 7 september 2018 besluit genomen over systematiek van projectenmonitoring. PS zijn hierover ook nog geïnformeerd.	

Controle jaarrekening 2017

Auteur Onderzoek: Accountant
Vastgesteld op: 5 juli 2018

Afgeronde aanbevelingen:

4 / 7

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	<p>Financieel afsluitproces: We constateren dat het jaarafsluitingsproces voor het boekjaar 2017 voor verbetering vatbaar is. De werkzaamheden rondom de jaarrekening waren niet afgerond op de geplande datum waardoor de initiële planning moest worden herzien. Het aantal bevindingen (gecorrigeerde controleverschillen) is hierbij toegenomen ten opzichte van 2016, deels ook het gevolg van een verdere intensivering van de controle.</p> <p><i>We adviseren Gedeputeerde Staten dit proces te evalueren.</i></p>	<p>Intern zal het jaarrekeningtraject geëvalueerd worden. Wij zullen nog verdere stappen zetten in de centrale aansturing en coördinatie van het proces. Anderzijds constateren wij naar aanleiding van de opmerking van de accountant het volgende: -De initiële planning en oplevering van de jaarrekening was 2 dagen vertraagd. Daarnaast waren enkele onderdelen inzake WNT en SISA niet geheel compleet aangeleverd. De vertraging in de afwikkeling van de controle door de accountant van enkele weken kan hier niet mee in verband worden gebracht. Met name de grote hoeveelheid vragen die na afronding van de feitelijke controle bij interne review bij EY nog zijn gesteld hebben tot een grote ambtelijke inzet vanuit onze kant geleid. Er zijn ook zeker verbeteringen gerealiseerd in de aanlevering van het balansdossier. Rondom risicovolle dossiers (bijvoorbeeld grondposities) zijn memo's voorbereid en is in vroegtijdig stadium contact geweest met de accountant. Het aantal bevindingen en correcties is toegenomen. Hoewel wij de aangebrachte correcties voor het merendeel niet ter discussie stellen, is wel het beeld dat onze financiële systematiek de achterliggende jaren consistent is geweest, maar dat de accountant in de controleaanpak strenger is geworden. De focus heeft daarbij met name gelegen op de afgrenzing van subsidies en SISA tussen het boekjaar 2017 en 2018. Wij zullen voor boekjaar 2018 hier nieuwe interne instructies voor opstellen en de afrekenmomenten met gesubsidieerde organisaties heroverwegen</p>	CZ/FIN	Het jaarrekeningproces 2017 is geëvalueerd en in het eerste kwartaal van 2019 in GS besproken.	 Afgerond
3	<p>Begrotingsbeheer en afgrenzing van subsidielasten:</p> <p>1) Voor de toekomst adviseren wij GS als vervolgstap op de ingezette en gerealiseerde verbeteringen om voor de begroting 2019 focus te leggen op de verbetering van de initiële begroting. Hierbij zou meer uitgegaan kunnen worden van de realisatiecapaciteit. Dit zou het aantal noodzakelijke begrotingswijzigingen sterk kunnen verminderen.</p> <p>2) Ook adviseren wij GS om de analyse van de afgrenzing van de subsidielasten te verfijnen.</p>	<p>ad 1) Op dit moment wordt gewerkt aan verdere optimalisatie van de P&C cyclus. De voorstellen rondom de opzet en inrichting van de begroting zijn reeds met Provinciale Staten gedeeld en voor de begroting 2019 wordt hier concreet aan gewerkt.</p> <p>ad 2) De afgrenzing van de subsidielasten is een specifiek aandachtspunt. Het betreft hier concreet de afrekeningen over voorgaande jaren die in de loop van 2018 plaatsvinden. Wij zullen maatregelen treffen om bij grote verwachte afrekenverschillen tijdig informatie met de gesubsidieerde organisatie uit te wisselen zodat in de jaarrekening hier rekening mee kan worden gehouden</p>	CZ/FIN	ad 2) De afgrenzing van subsidielasten wordt conform de recente uitspraak van de BBV-commissie en in overleg met de accountant bij actualisatie van de financiële verordening beschreven.	 2019-K3
8	<p>Naleving BBV (...):</p> <p>Met betrekking tot de paragraaf lokale heffingen dient inzichtelijk te worden gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd. Deze informatie ontbreekt in de jaarstukken. GS geeft aan dat deze informatie niet voorhanden is.</p> <p>1) Wij adviseren GS om deze informatie in 2018 te verzamelen.</p>	<p>Wij onderschrijven de opmerking van de accountant. De kostendekkendheid van de leges is een aandachtspunt, dat onder andere door de wijziging van de toerekening overheadkosten als gevolg van de gewijzigde BBV in 2017, opnieuw bezien zal moeten worden. Inmiddels is op dit punt actie ondernomen en wordt de mate van kostendekkendheid, inclusief de borging hiervan in 2018 opgepakt</p>	CZ/FIN	Voor de kostendekkendheid van de leges is de benodigde informatie verzameld. Dit wordt betrokken bij de actualisatie van de legesverordening (2019-K3).	 2019-K3

Archiefinspectie 2017

Auteur Onderzoek: Provinciearchivaris
Vastgesteld op: 21 augustus 2018

Afgeronde aanbevelingen:

4 / 13

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
2	Breng alle archiefwaardige informatie in beheer bij informatieprofessionals, dus ook de archiefwaardige informatie die niet in Verseon wordt beheerd.	Aan de hand van het overzicht van aanbeveling 1 wordt per vakapplicatie vastgesteld welke beheermaatregelen nodig zijn voor de applicatie en welke informatieprofessionals verantwoordelijk zijn voor het beheer van de aanwezige archiefwaardige informatie.	CZ/CIO	Het overzicht van alle applicaties met archiefwaardige informatie is gereed. Op dit moment worden de beheermaatregelen per applicatie ingeregeld.	 2019-K2
3	Stel centraal beleid vast om alle archiefwaardige informatie conform archiefwet- en regelgeving te beheren, of dat nu documenten zijn of gegevens in databases, digitale tekeningen of audio opnames. Dit zou onderdeel kunnen zijn van de 'roadmap' van het programma Optimaal Digitaal.	Het vaststellen van beleid en richtlijnen voor duurzaam informatiebeheer is onderdeel van de programma's van de i-agenda en zal per thema worden opgepakt. Tevens zal een bewaarstrategie digitale informatie worden opgesteld.	CZ/CIO	Het concept beleidsdocument informatiebeheer beleid is gereed. Dit concept wordt aangevuld met de eisen die vanuit het normenkader van het kwaliteitssysteem zijn opgesteld. Vaststelling van het beleidsdocument dient daarna plaats te vinden. In verband met een personele wisseling binnen de CIO office wordt de deadline verlegd.	 2019-K3

4	Breid het huidige kwaliteitssysteem uit naar een concernbreed systeem.	Om het kwaliteitssysteem DIV uit te breiden naar een concernbreed systeem zal een werkgroep worden ingesteld met vertegenwoordigers van alle directies, staf AD en Kabinet. De werkgroepleden zullen een plan van aanpak voor dit concernbrede kwaliteitssysteem, zoals voorgeschreven in art. 16 van de Archiefregeling, opstellen.	CZ/CIO	Het normenkader voor het concernbrede kwaliteitssysteem is gereed. De vigerende archiefwet- en regelgeving is geanalyseerd en dit heeft een overzicht van ruim 80 eisen en producten opgeleverd waaraan de provincie dient te voldoen. Het uitwerken van deze eisen en producten en de prioritering hierbij wordt in samenhang met de implementatie van O365 opgepakt.	
5	Stel informatiespecialisten op hbo/wo niveau met kennis van digitaal archiveren aan o.a. voor het beoordelen van de applicaties met archiefwaardige informatie, en het opstellen van de nodige maatregelen voor het duurzaam bewaren van de archiefwaardige informatie in deze applicaties.	De unit DIV is in 2017 uitgebreid met twee informatiespecialisten op HBO niveau. Het werven van een derde informatiespecialist is in voorbereiding. Hiermee is de capaciteit toereikend. Er is voldoende kennis in huis om de beoordeling van de applicaties te kunnen uitvoeren.	CZ/CSC	Het werven van de derde informatiespecialist zal in 2019 plaatsvinden.	
6	Pak deze beoordeling van de applicaties met archiefwaardige informatie voortvarend op, uitgaande van de eisen ingevolge de Archiefwet en privacywetgeving en rapporteer de uitkomsten aan de provinciearchivaris.	Nadat de aanbevelingen 1 en 2 zijn afgerond, zal een rapportage met de resultaten van deze aanbevelingen naar de provinciearchivaris worden gestuurd.	CZ/CIO	Zodra de beheermaatregelen voor alle applicaties met archiefwaardige informatie zijn ingeregeld (zie aanbeveling 2), zal een rapportage hierover naar de provinciearchivaris worden gestuurd. De deadline is gerelateerd aan en afhankelijk van de afronding van de beheersmaatregelen van de aanbeveling 2.3 uit archiefinspectie 2014.	
7	Om te bereiken dat wordt voldaan aan artikel 3 van het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 de volgende aanbevelingen: (1) Maak het informatiebeheer onderwerp van een consequente sturing door het management op alle niveaus. De sturing kan aan de hand van controle van de afhandeling van de zaak, het op de juiste wijze opslaan van archiefwaardige informatie in Verseon en toekenning van de juiste metadata bij de door de ambtenaren afgehandelde zaken. (2) Zorg voor voldoende menskracht voor de ondersteuning van de ambtenaren bij het verwerken van de archiefwaardige informatie middels trainingen, uitleg over wat archiefwaardige informatie is, instructies, procedurebeschrijvingen en beschrijvingen van de minimale inhoud van een dossier per zaaktype. (3) Breid daarnaast de bezetting bij de unit DIV uit met tijdelijk personeel voor de archivering van de dossiers in Verseon.	ad 1. Voor de sturing op een goed informatiebeheer zal het management inclusief de team senioren en operationele managers regelmatig het onderwerp archivering onder de aandacht brengen bij de medewerkers. ad 2. Voor de ondersteuning van medewerkers bij het archiveren zal een inventarisatie van de opleidingsbehoeften plaatsvinden en tevens zal een opleidingsprogramma worden vastgesteld. ad 3. Tijdelijk extra personeel is ingehuurd voor de controle van de gearchiveerde zaken in Verseon.	CZ/CIO CZ/CSC	ad 1. Dit is onderdeel van het nog in te voeren kwaliteitssysteem (zie aanbeveling 4). Gezien de relatie met dit kwaliteitssysteem, verschuift de deadline naar 2019-K3 ad 2. In het kader van het Project bedrijfsopleidingen 2020 en het programma Optimaal Digitaal wordt deze aanbeveling opgevolgd inclusief het aanbieden van een goede vindplaats van de relevante documenten met werkinstructies en procedures. ad 3. Bij de unit DIV is sinds september 2017 tijdelijk extra personeel (1,4 fte) ingezet voor de archivering van dossiers. Hiermee is invulling gegeven aan aanbeveling 3, die hiermee is afgerond.	
8	Met betrekking tot het informatiesysteem RIS voor burgemeestersbenoemingen: 1) Zet vaart achter het onderzoek naar de mogelijkheden van Tangram t.a.v. RIS en trek samen op met de gebruikers van het systeem bij andere provincies. 2) Kies voor een robuuste oplossing voor het niet voldoen aan de wettelijke eisen van het RIS. 3) Blijf van de te bewaren informatie papieren dossiers vormen zolang het systeem niet de vereiste functionaliteiten bevat voor archivering .	ad 2) Een robuuste oplossing zal worden bepaald en geïmplementeerd zodat het informatiesysteem RIS voldoet aan de wettelijke vereisten voor archivering van burgemeestersbenoemingen.	AD/KAB CZ/CSC	Papieren dossiers worden gevormd zolang RIS niet de vereiste archieffunctionaliteit heeft. Onderzoek vindt plaats met Tangram (leverancier) over de mogelijkheden van het opnemen van een archieffunctie in RIS. Dit gebeurt in gezamenlijk overleg met alle provincies en BZK. Als duidelijk is of de archieffunctie al dan niet in RIS kan, dan zal er nog een functionaliteit gebouwd, getest en geïmplementeerd moeten worden. In RIS zelf of tussen RIS en Verseon (afgescheiden deel).	
9	Verbeter de huidige zaaktypecatalogus en maak een juist gebruik van de zaaktypen	1. De zaaktypecatalogus wordt geactualiseerd. 2. Een juist gebruik van de zaaktypen wordt geborgd in de archiveerfase waarbij de informatieprofessionals bij de Unit DIV het zaaktype controleren en zonodig aanpassen.	CZ/CIO CZ/CSC	De zaaktypecatalogus is geactualiseerd en alle wijzigingen zijn doorgevoerd en gecommuniceerd in het Verseon Vertegenwoordigersoverleg. Deze aanbeveling is afgerond. Op meerdere momenten in het proces is dit geborgd (registratie, archivering)	
10	Lever staten van vernietiging aan bij de provinciearchivaris die aan de eisen uit het Besluit Informatiebeheer PNH 2014 voldoen (correcte omschrijvingen, vermelding van het juiste selectienummer uit Provisa en in een formaat waarin eenvoudig opmerkingen zijn bij te houden).	De staten van vernietiging zullen worden aangepast, zodat voor zaken in Verseon de grondslag voor vernietiging wordt weergegeven. Deze aanbeveling heeft een relatie met aanbeveling 13. Adequate benaming van zaken is onderdeel van het kwaliteitssysteem. Dit onderdeel heeft een relatie met aanbeveling 4.	CZ/CSC	De vernietigingslijsten zijn aangepast aan het format van het Noord-Hollands Archief en de grondslag voor vernietiging wordt weergegeven. Deze aanbeveling is afgerond.	

11	Stel waar nodig procedures op en vast voor een goed informatiebeheer, zoals (1) emailarchivering en emailvernietiging, (2) opslag en vernietiging van informatie op de netwerkschijven, (3) de minimale inhoud van een dossier per zaaktype en voor (4) conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie.	1. Huidige procedures worden geanalyseerd en waarnodig aangepast of nieuwe procedures worden opgesteld. 2. Het programma Optimaal Digitaal zal procedures opstellen voor informatiebeheer op de netwerkschijven en conversie en migratie van digitale archiefwaardige informatie. 3. De unit DIV stelt met de proceseigenaar de minimale inhoud van een dossier per zaaktype vast. 4. Dit is onderdeel van de bewaarstrategie digitale informatie (zie aanbeveling 3)	CZ/CIO CZ/CSC	1. Emailarchivering en -vernietigingsbeleid wordt opgesteld zodra de Rijksoverheid de richtlijnen hiervoor definitief heeft vastgesteld. We volgen het Rijk hierin. 3. afgerond 2 + 4: Dit is onderdeel geworden van het project O365 en zal voor de implementatie van O365 worden vastgesteld.	
12	Leg de uitgevoerde beheeractiviteiten (bijvoorbeeld vernietiging, migratie, vervanging) op de informatie vast in een veld voor metadata in Verseon.	De mogelijkheden in Verseon worden verkend en Verseon zal worden aangepast zodat er één of meerdere metadata velden in Verseon beschikbaar zijn om uitgevoerde beheeractiviteiten vast te kunnen leggen.	CZ/CSC	Afgerond	
13	Vermeld het selectienummer uit Provisa bij de zaak in Verseon.	De zaaktypencatalogus wordt gecontroleerd en waarnodig aangevuld met juiste vernietigingsgrondslag.	CZ/CSC	De wijzigingen in Verseon zijn doorgevoerd. Deze aanbeveling is afgerond.	
14	Besluit vervanging van PNH wordt aanbevolen om de digitale beheeromgeving te toetsen aan de hand van het toetsingskader voor de digitale beheeromgeving RODIN 2. De RODIN toets heeft ook plaats gevonden in 2014, er zijn toen aanbevelingen gedaan. De toets van de digitale beheeromgeving omvat 3 onderdelen: beleid en organisatie, informatiebeheer (lees: systeem) en ICT en informatiebeveiliging. Het is zeer aan te bevelen dat PNH zelf op afzienbare termijn een audit uitvoert aan de hand van RODIN 2 en de uitkomsten hiervan rapporteert aan de provinciearchivaris. Stel maatregelen vast voor de geconstateerde risico's.	Een externe audit is in 2017 uitgevoerd om te komen tot het besluit voor vervanging. RODIN 2 is geen verplichting. We zullen onderzoeken waar RODIN 2 op dit moment voor PNH van toegevoegde waarde kan zijn op lopende activiteiten en eventuele aanbevelingen uit een audit zullen worden meegenomen in het concernbrede kwaliteitssysteem (zie aanbeveling 4).	CZ/CIO	Deze aanbeveling wordt uitgevoerd in samenhang met aanbeveling 4 over de inrichting van een concernbreed kwaliteitssysteem en wordt meegenomen in de prioritering van de werkzaamheden rondom de uitwerking van het kwaliteitssysteem en de implementatie van O365. Er is (nog) niet met CC afgestemd over een Rodin audit op Verseon in verband met de geplande van Verseon.	

Garanties, leningen en revolverende fondsen

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer
Vastgesteld op: 26-11-2018

Afgeronde aanbevelingen:

0

/3

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	Ontwikkel de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen door in door PS vastgesteld beleid, bij voorkeur ondersteund met een afwegingskader voor de inzet van verschillende mogelijke financiële instrumenten, zoals garanties en leningen, maar ook revolverende fondsen, deelnemingen en cofinanciering.	Wij zullen de Uitvoeringsrichtlijn Leningen en garantstellingen doorontwikkelen en door PS laten vaststellen. Een algemeen afwegingskader voor de inzet van financiële instrumenten is mider eenvoudig, aangezien een dergelijke keuze maatwerk is. Daarnaast is sprake van een zekere overlap in begrippen; revolverende fondsen zijn vrijwel altijd deelnemingen. Desondanks zullen wij bij het actualiseren van de diverse nota's pogen tot een bredere afwegingskader te komen.	CZ/FIN	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	
2	Bepaal wanneer en op welke wijze PS dienen te worden betrokken bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen en laat dit opnemen in het door PS vast te stellen beleid ter uitwerking van aanbeveling 1.	Wij zullen dit opnemen in de nieuwe versie van de Uitvoeringsrichtlijn Leingen en garantstellingen.	CZ/FIN	Op basis van de aanbevelingen en de evaluatie van verbonden partijen zal de kadernota Verbonden partijen en de uitvoeringsrichtlijn garanties en leningen worden geactualiseerd (2019-K4).	
3	Vraag GS een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen in de eigen p&c cyclus van de provincie, waarbij per fonds in ieder geval is weergegeven; de entiteit, looptijd, omvang, aandeel van de provincie en mate van revolverendheid. Idealiter wordt tevens inzicht gegeven in de mate waarin met de fondsen de beoogde doelen worden gerealiseerd.	Wij zullen de gevraagde gegevens opnemen in de paragraaf Verbonden partijen bij de provinciale begroting en de provinciale jaarrekening.	CZ/FIN	Wij zullen de gevraagde gegevens opnemen in de paragraaf Verbonden partijen bij de provinciale begroting 2020 (2019-K4)	

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	Voor PS bestemd			zie amendement PS	
2	Bepaal de weg richting einddoel en stel tussendoelen op. Dat zorgt ervoor dat de opgave concreet en behapbaar wordt.	Met de Routeplanner energietransitie 2050 hebben wij de mogelijke wegen tot 2050 geschetst. Via de Regionale energiestrategieën in het kader van het Klimaatakkoord stellen wij tussendoelen op voor 2030.	BEL/IOT	De voorbereiding voor de Regionale Energiestrategieën is in volle gang. Na ondertekening van het Klimaatakkoord worden de doelen in de RES-sen uitgewerkt.	
3	Reken door wat het ingezette instrumentarium oplevert aan energiebesparing, productie van hernieuwbare energie en CO ₂ -reductie en/of betrek <i>expert judgement</i> bij aanvang van het (nieuwe) energietransitie programma	Het doorrekenen van de effecten van afzonderlijke instrumenten (subsidiën uitgezonderd) zal moeilijk zijn, omdat met de instrumenten waarover wij beschikken niet zo rechtstreeks gestuurd kan worden. Daarbij komt dat waargenomen effecten door veel factoren (en actoren) veroorzaakt kunnen zijn. <i>Expert judgement</i> bij de start van een nieuw transitieprogramma is echter zeer wel mogelijk en zullen wij ook toepassen. Bij de totstandkoming van de huidige Beleidsagenda Energietransitie is daarvan ook gebruik gemaakt.	BEL/IOT	Het Planbureau voor de Leefomgeving rekent de effecten van instrumenten, die in de RES-sen zijn opgenomen, door. Dit jaar zal de huidige beleidsagenda worden geëvalueerd. Hierin nemen we waar mogelijk ook de effecten van de instrumenten mee.	
4	Stuur zowel op provinciaal niveau als voor de regio's in de Regionale Energiestrategieën aan op: a. het zoveel mogelijk hanteren van dezelfde terminologie als het gaat om het formuleren van de ambities ten aanzien van energietransitie. Aansluitend bij Europese en landelijke afspraken gaat het om: - Opwekking hernieuwbare energie (in PJ en als % van het finale gebruik) - Energiebesparing (in PJ en als % van het finale gebruik) - CO ₂ -reductie (in tonnen) b. Het gebruik van vergelijkbare eenheden en referentie jaren in de te formuleren ambities c. gelijke ijkmomenten in de periode tussen 2020 en 2050, bijvoorbeeld elke 5 jaar d. pak dit zoveel mogelijk in IPO-verband op.	Deze aanbeveling onderschrijven wij en wij zetten ons ervoor in dat dit in IPO-verband uitwerking krijgt. IPO heeft hiervoor inmiddels een data-groep in het leven geroepen. Een technisch voorbehoud bij punt a. is dat energiebesparing normaliter (conform het Protocol Monitoring Energiebesparing) niet als % van het finale gebruik wordt uitgedrukt, maar in termen van efficiencyverbetering, dus als percentage van een berekend referentieverbruik. Wij vertrouwen erop dat we in IPO-verband met alle betrokken partijen als ook Rijk en VNG tot een goede, werkbare definitie van energiebesparing komen, een definitie waarop ook gestuurd kan worden. Wat betreft ijkmomenten zullen we aansluiten bij de afspraken die hierover landelijk worden gemaakt.	BEL/IOT	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystemathiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	
5	Maak gebruik van de landelijke Klimaatmonitor voor het in beeld brengen van effecten en voorzie Provinciale Staten daarnaast van informatie waaruit de inzet van de provincie en de resultaten daarvan blijken.	Voor onze provinciale Staat van de energietransitie hebben wij ECN een monitoringssysteem laten ontwikkelen dat al grotendeels op de Klimaatmonitor is gebaseerd. Daar waar de Klimaatmonitor tekort schoot, heeft ECN dat aangevuld met eigen rekenmethodieken gebaseerd op de Nationale Energieverkenning. We gaan nu naar een situatie waarin alle provincies en RES-regio's op vergelijkbare en optelbare wijze de stand van zaken van de energietransitie in beeld gaan brengen. Dit betekent dat wij overstappen op de Klimaatmonitor c.q. het landelijke monitoringssysteem gerelateerd aan het Klimaatakkoord en de RES-sen. Hieraan wordt nu gewerkt door IPO, VNG, UvW, Rijk, Klimaatmonitor, CBS en Planbureau voor de Leefomgeving. Wij participeren actief in dit overleg. Wat betreft het tweede deel van deze aanbeveling: met bovenstaand monitoringssysteem kunnen trends in beeld worden gebracht, maar niet de specifieke effecten van beleid of van afzonderlijke instrumenten. Hiervoor is evaluatieonderzoek nodig, kwalitatief en/of kwantitatief. Subsidieregelingen worden in Noord-Holland standaard geëvalueerd. Andere belangrijke onderdelen van ons energietransitiebeleid, zoals het ruimtelijke beleid voor zon en wind, evalueren we ook. We zullen onze praktijk van evaluatieonderzoek continueren en verder uitbreiden en dit - zie ook de reactie op aanbeveling 9 - zoveel mogelijk samen met andere provincies doen zodat we van elkaar kunnen leren.	BEL/IOT	In het kader van de RES-sen wordt hard gewerkt aan eenduidigheid, vergelijkbaarheid en optelbaarheid van data. We zijn actief hierbij betrokken. We sluiten aan bij de landelijke analyse monitoring en rekensystemathiek zoals vastgelegd in klimaatwet en klimaatakkoord.	

6	Sluit met de indicator CO ₂ -uitstoot zoals opgenomen op waarstaatjeprovincie.nl (en de landelijke klimaatmonitor) aan op de in het BBV opgenomen indicatoren.	Dit doen wij al, onze begroting bevat de door het BBV voorgeschreven indicatoren.	BEL/IOT	Zie bestuurlijke reactie	 Afgerond
7	Stel via het IPO aan BZK voor om twee indicatoren toe te voegen aan de indicatoren die alle provincies gebruiken voor het thema energietransitie, te weten: a. Omvang van finale energiegebruik in TJ en als percentage ten opzichte van het energiegebruik in 1990 b. Omvang van hernieuwbare energie als percentage van het finale energiegebruik	Wij onderschrijven deze aanbevelingen, maar maken een voorbehoud voor wat betreft de indicator finaal gebruik als percentage van dat van 1990. Het verlagen van het finale energiegebruik is nu n.l. geen doel (wél efficiencyverbetering) en de provincies beschikken ook niet over gegevens van 1990 m.b.t. hun finale energiegebruik. De klimaatmonitor en www.waarstaatjeprovincie.nl bevatten deze data niet. Wij stellen voor in IPO-verband de wenselijkheid van deze indicator te bespreken plus de benodigde inspanning om deze data op orde te krijgen en er vervolgens samen een besluit over te nemen.	BEL/IOT	Dit wordt in IPO verband opgepakt.	 2020-K4
8	Maak interprovinciaal afspraken over het labelen van middelen voor energietransitie, zodat inzichtelijk kan worden gemaakt welke financiële impuls de provincies geven aan de energietransitie.	Wij onderschrijven deze aanbeveling maar plaatsen wel een kanttekening bij de mate waarin dit kan worden doorgevoerd. Wij hebben die middelen die direct voor de energietransitie bedoeld zijn in onze begroting ondergebracht onder het operationele doel "Bijdragen aan energietransitie". Ook de direct voor de energietransitie beschikbare reserves zijn vanaf 2019 aan dit operationele doel gekoppeld. Elders in de begroting en de reserves zijn onder andere operationele doelen ook middelen opgenomen die aan de energietransitie ten goede kunnen komen, omdat dit een opgave is die vrijwel alle beleidsterreinen raakt. We kunnen, zoals we nu meestal al doen, aangeven wanneer een operationeel doel ook aan de energietransitie bijdraagt. Het is waarschijnlijk niet mogelijk een "hard schot" aan te brengen, omdat dit de totstandkoming van optimale oplossingen erg in de weg kan gaan zitten.	BEL/IOT	We hebben doorlopend aandacht voor dit vraagstuk in het begrotingsproces.	 2020-K4
9	Zet in op een gezamenlijk leeragenda door middel van interprovinciale evaluaties van instrumenten. Zo ontstaat inzicht in de faal- en succesfactoren van provinciale instrumenten voor de energietransitie.	Wij onderschrijven deze aanbeveling en zullen ons inspannen voor het realiseren van zo'n gezamenlijke leeragenda. Zoals aangegeven, is het vaak niet eenvoudig de effectiviteit van afzonderlijke instrumenten binnen het energietransitiebeleid kwantitatief te bepalen. Kwalitatieve, procesgerichte evaluatieonderzoeken zijn dan heel belangrijk om te kunnen bepalen of het beleid vruchten afwerpt. Wij willen graag met de andere provincies en nauw gekoppeld aan de Regionale energiestrategieën meer inzichtelijk maken wat de voor- en nadelen van diverse aanpakken zijn, wat de randvoorwaarden ervoor zijn en wat ze uiteindelijk opleveren.	BEL/IOT	Dit pakken we onder andere op in het kader van de RES-sen (bijvoorbeeld door middel van kennisdeeldagen op provinciaal, regionaal en landelijke niveau)	 2020-K4
10	Voor PS bestemd				 Vervalt

Managementletter 2018

Auteur Onderzoek: Accountant

Vastgesteld op: 27-11-2018

Afgeronde aanbevelingen:

2

/17

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	Omvang Jaarstukken Uw jaarstukken omvatten meer dan 400 pagina's. De omvang van de jaarstukken vermindert de informatiewaarde. (...) Door de jaarstukken te beperken tot de belangrijkste onderwerpen neemt de administratieve last af en nemen de toegankelijkheid en leesbaarheid (en daarmee het inzicht) toe dat de jaarrekening biedt. (...)	Wij onderschrijven de constatering en de wens van de accountant om te komen tot een beperktere omvang van de jaarstukken. Voor de begroting 2019 hebben wij in overleg met uw Staten reeds een belangrijke slag gemaakt. Wij zullen bij de jaarrekening 2019 de nieuwe opzet van de begroting 2019 gaan volgen.	CZ/FIN	De jaarrekening 2019 wordt opgeleverd in een vernieuwde opzet waarin toegankelijkheid en leesbaarheid een belangrijk aandachtspunt zijn (2019- K2)	

2	<p>Verbonden partijen Uw Provincie neemt deel in een groot aantal verbonden partijen. Tijdige en betrouwbare informatie die de provincie krijgt van verbonden partijen over risico's en de hiermee samenhangende waardering van kapitaaldeelnamen en leningen zijn van toenemend belang voor uw eigen planning- en control-cyclus. (...).</p> <p>1) Wij adviseren u de verzameling van informatie te baseren op een gedegen risico-analyse van de verbonden partijen en aan de meest risicovolle verbonden partijen met voorrang aandacht te geven. (...)</p>	<p>De tijdige informatieverstrekking vanuit de verbonden partijen heeft de achterliggende jaren reeds veel aandacht vanuit de provincie gehad. Gelet op de eigen bestuurlijke cycli van de verbonden partijen is het niet altijd mogelijk om definitieve cijfers beschikbaar te hebben ten behoeve van ons eigen jaarrekeningtraject. Met de belangrijkste verbonden partijen zal het jaarrekeningproces en de aanlevering richting de provincie afgestemd worden.</p>	CZ/FIN	<p>De belangrijkste verbonden partijen zijn in de reguliere ambtelijke contacten geweest op het belang van een tijdige oplevering van de jaarrekeningproces (2019-K2). De verdere opvolging wordt opgenomen in de P&C cyclus en het project financiële hygiëne.</p>	
3	<p>Onderhoud van wegen en vaarwegen Groot onderhoud van wegen en vaarwegen resulteert regelmatig in het vergroten van de (weg)capaciteit en werkt vaak levensduurverlengend. De kosten van (groot) onderhoud komen ten laste van de exploitatie en de uitgaven die verband houden met het vergroten van de capaciteit en/of het verlengen van de levensduur worden op de balans opgenomen. Dit vraagt een scherp onderscheid bij het verantwoorden van de geldstromen die samenhangen met onderhoud van (met name) wegen en vaarwegen.</p>	<p>Bij de jaarrekening 2017 is de systematiek van de voorziening groot onderhoud een belangrijk aandachtspunt geweest in de accountantscontrole. Toen is ook de voorziening omgezet naar een reserve. Nu vraagt de accountant tevens aandacht voor het onderscheid tussen bedragen die via de balans (activa) worden geboekt en die via de exploitatie/reserve worden geboekt. In het PMI/PMO is dit onderscheid ten behoeve van de begroting gemaakt. Bij de realisatie zal dit, op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording, conform toegepast worden.</p>	B&U/BSP	<p>In onze administratie en ten behoeve van de jaarrekening 2018 is het onderscheid tussen exploitatie en investeringen conform de begroting en het PMI/PMO toegepast. Conform de lijn zoals ingezet bij de jaarrekening 2017 worden daarnaast onttrekkingen gedaan aan de bestemmingsreserve Groot Onderhoud.</p>	
4	<p>Inkopen 1) In het inkoopproces bestaat het risico op functievermenging omdat de mandaathouder prestatieleveringsakkoord kan geven. 2) Daarnaast kost het achteraf kunnen aantonen van de prestatielevering veel tijd en aandacht van uw medewerkers. 3) Een ander aandachtspunt is de juiste toerekening van kosten aan het jaar van prestatielevering.</p>	<p>Op dit moment loopt een proces om de risico's in het inkoopproces en de beheersmaatregelen in kaart te brengen. Het punt van functievermenging zal daarbij betrokken worden. Ten aanzien van prestatielevering is een concept richtlijn opgesteld met daarin een grensbedrag. De besluitvorming hierover is echter uitgesteld omdat: - de accountant in het kader van de gegevensgerichte controle andere eisen stelt aan de vorm van de prestatiedocumentatie - de administratieve belasting van de organisatie zeer aanzienlijk is - overwogen kan worden om de prestatiedocumentatie alleen toe te voegen bij dossiers die in de steekproef van de verbijzonderde interne controle (VIC) vallen. Wij zullen op basis van de bevindingen van de VIC de richtlijn alsnog in de besluitvorming brengen.</p>	CZ/SI CZ/CSC AC/CC	<p>De functievermenging wordt opgenomen in de optimalisering van de AO. Er is een voorstel opgesteld dat voor de verschillende inkoopprocessen instructie wordt vastgelegd voor vastlegging van de prestatiedocumentatie. Na besluitvorming hierover in de directie zal dit per 1 juli worden geïmplementeerd. Er zijn eind 2018 brieven aan alle crediteuren gestuurd betreffende het tijdig inleveren van facturen. De uitwerkingen vanuit de AO/IC worden meegenomen in de beschrijvingen van de werkwijzen en werkinstructies.</p>	
5	<p>Memoriaalboekingen Met memoriaalboekingen kunnen bedragen in de administratie worden aangepast. Een (beperkt) aantal medewerkers kan memoriaalboekingen aanmaken én doorvoeren in de financiële administratie. Dit wijst op het risico van functievermenging. Het is nodig om (met een steekproef) gegevensgericht de juistheid van de memoriaalboekingen te controleren. Met dataanalyse kan de omvang van de steekproef worden beperkt. Wij adviseren u de functievermenging rondom memoriaalboekingen op te lossen om eventuele onjuistheden eerder (in het verwerkingsproces) te signaleren en een efficiënter controle op memoriaalboekingen mogelijk te maken.</p>	<p>Wij zullen in het proces memorialen bezien hoe de functievermenging kan worden opgeheven. Met de invoering van de EPT (Electronische Projecten Thermometer) is de omvang van het aantal memorialen in 2018 naar verwachting aanzienlijk gereduceerd ten opzichte van 2017. De controle op de juistheid van de memoriaalboekingen maakt onderdeel uit van de gegevensgerichte VIC werkzaamheden.</p>	CZ/FIN	<p>In de aanpassing van het proces memoriaalboekingen wordt deze aanbeveling betrokken (2019-K2).</p>	
6	<p>Volledigheid van opbrengsten Voor de controle op diverse geldstromen (opcenten Motorrijtuigenbelasting, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer) is uw provincie informatie-afhankelijk van derden (Belastingdienst, Omgevingsdiensten, Vervoerders). Tijdige beschikbaarheid van verantwoordings- en controle-informatie die ook is gericht op de volledigheid van deze opbrengsten is belangrijk voor een soepel jaarrekeningproces.</p>	<p>In de planning van het jaarrekeningproces 2018 zullen wij dit punt betrekken. Wij steunen ten aanzien van de volledigheid wel in belangrijke mate op de informatieverstrekking vanuit de genoemde partijen. Voor de langere termijn zal bezien moeten worden of de controle op volledigheid van opbrengsten ook intern meer coördinatie behoeft.</p>	CZ/FIN	<p>In het jaarrekeningproces 2018 is specifiek aandacht gegeven aan de controle van diverse inkomstenstromen ((opcenten Motorrijtuigenbelasting, provinciefonds, leges Omgevingsvergunningen, bijdragen regionaal vervoer) (2019-K2).</p>	

7	<p>Uitkering Provinciefonds Het ministerie baseert de uitkering Provinciefonds op kengetallen zoals aantal inwoners, aantal inwoners in landelijk gebied, aantal inwoners van de vervoerregio, kilometers oeverlengte, etc. De juistheid van de door het ministerie gehanteerde kengetallen dient voor aanvang van de jaarrekeningcontrole intern te worden vastgesteld en te worden gedocumenteerd.</p>	<p>We zullen de herkomst van de kengetallen in beeld brengen en de validatie van deze gegevens borgen.</p>	CZ/FIN	<p>De herkomst van de kengetallen is in beeld gebracht en de validatie van deze gegevens is geborgd in het jaarrekeningsproces. (2019-K2)</p>	
8	<p>Volledige en juiste verantwoording van inkomende subsidies De provincie ontvangt van diverse subsidiegevers subsidie. (...) De provincie heeft momenteel geen inzicht in de maatregelen die dit betreft. Er is geen sprake van een centrale registratie van inkomende subsidies en de functie om de volledigheid van inkomende subsidies te bewaken is binnen uw organisatie niet belegd. Wij adviseren u een inventarisatie van (rechten op) inkomende subsidies te maken en in de organisatie in te regelen dat de volledigheid van de verantwoorde inkomende subsidies periodiek wordt vastgesteld. De nadruk ligt daarbij ook op de manier waarop de provincie zorgt dat subsidiebatens juist (in overeenstemming met de geleverde prestaties) worden toegerekend aan het jaar.</p>	<p>In onze begroting en administratie zijn uiteraard de ontvangsten in het kader van de subsidies opgenomen en in beeld. Het punt wat de accountant maakt is dat wij moeilijk kunnen aantonen of deze registratie volledig is. Wij zullen bij de jaarrekening 2018 een eerste inventarisatie maken van de ontvangen subsidies en de wijze van toerekenen (op basis van geleverde prestaties). Voor de langere termijn zal onderzocht worden of de centrale registratie ook structureel in de organisatie ingericht moet worden met de daarbij behorende ambtelijke capaciteit.</p>	BEL B&U CZ/SI	<p>Voor de structurele inbedding van de borging van de volledigheid van de inkomende subsidies zal de administratieve organisatie en de rolverdeling tussen de directies worden uitgewerkt. In het verlengde hiervan zal een centrale registratie rond de subsidies worden opgezet, om vanuit de te verwachten totaalpositie de volledigheid van de subsidie-ontvangsten vast te kunnen stellen.</p>	
9	<p>Juiste toerekening van subsidieelasten Inzicht in de naleving van voorwaarden door en voortgangsinformatie van organisaties waaraan uw provincie subsidie verstrekt, zijn van belang voor de juiste toerekening van subsidieelasten aan boekjaren. In de huidige situatie volgt uw provincie niet het stelsel van baten en lasten bij het verantwoorden van subsidieelasten. Wij zijn in overleg met uw organisatie om de consequenties en te ondernemen acties voor de verslaggeving 2018 en verder te bepalen. Verwerking van de subsidieelasten in overeenstemming met het stelsel van baten en lasten heeft naar verwachting een materiële invloed op uw financiële positie (en gerealiseerd resultaat 2018).</p>	<p>De toerekening van de subsidieelasten heeft in de achterliggende weken de nodige aandacht gehad. Er is overleg geweest met de accountant, de andere provincies en de (landelijke) commissie BBV. De uitkomst is dat provincies hier verschillend mee omgaan, maar dat de huidige lijn van onze provincie niet overeenkomt met de lijn van de accountant en de commissie BBV. Kortgezegd betekent dit dat subsidieelasten niet geboekt moeten worden op het moment dat de beschikking verleend wordt, maar op het moment dat de onderliggende prestaties door de subsidieontvanger zijn gerealiseerd. Zowel voor onze balansposities (reserves, verplichtingen) als voor onze procedures (informatieverstrekking vanuit de subsidieontvangers) heeft dit grote consequenties. Wij zijn in overleg met de accountant om hier in praktische zin voor de jaarrekening 2018 invulling aan te geven. Wij spreken daarbij onze zorg uit over de werklust (in en extern) en de communicatie richting de subsidieontvangers omdat de provincie een betrouwbare partner wil zijn die geen bestaande afspraken openbreekt.</p>	CZ/SI AD/CC	<p>De landelijke commissie BBV heeft in januari 2019 een handreiking uitgebracht met daarin de uitspraak dat subsidies op basis van de feitelijke gerealiseerde prestaties aan het jaar toegerekend moeten worden. Dat is afwijkend van de huidige systematiek van de provincie Noord-Holland en heeft administratief en financieel grote consequenties (niet alleen voor Noord-Holland maar voor veel provincies en gemeenten). Inmiddels is landelijk (via het IPO en de VNG) indringend gereageerd op deze handreiking. De commissie BBV is nog in beraad over deze reacties. Voor de jaarrekening 2018 zijn er geen gevolgen. De consequentie voor 2019 wordt in kaart gebracht.</p>	
10	<p>Investerings Met de investeringen in vaste activa en de kosten van onderhoud van infrastructurele voorzieningen zijn grote geldstromen gemoeid. De provincie beschikt niet over een vaste activa administratie en lijkt hierdoor meer op kasritme te sturen. De verwerking van deze geldstromen in de begroting en jaarstukken, van uw provincie heeft uw aandacht en vormt ook een belangrijk aandachtspunt voor onze controle, zoals de onderbouwing van de afschrijvingstermijnen. De huidige afschrijvingstermijn van 25 jaar voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) komt niet overeen met de verwachte economische gebruiksduur. Uw organisatie werkt aan herziening van de Financiële verordening om op basis van een analyse van de aanwezige Materiële Vaste Activa de afschrijvingstermijnen te herzien en de gevolgen hiervan te verwerken in de begroting en verslaggeving. Naar verwachting zal de uitkomst van deze analyse in de loop van 2019 beschikbaar komen.</p>	<p>Wij zijn in het kader van de actualisering van de financiële verordening en een nieuw Strategisch Assetmanagementplan aan het onderzoeken of de huidige administratieve levensduur van 25 jaar nog overeenkomt met de werkelijke gebruiksduur. De eerste beelden vanuit onze eigen analyse en de vergelijking met andere provincies laten zien dat de werkelijke gebruiksduur voor een groot deel van de infrastructuur hoger ligt dan 25 jaar en soms ook juist korter. Het onderzoek richt zich erop de juiste afschrijvingstermijnen te hanteren. Gelet op de bestuurlijke planning gaan wij ervan uit dat de jaarrekening 2018 eerder wordt vastgesteld dan de actualisering van de financiële verordening en het nieuwe strategische assetmanagementplan (opvolger Nota infrastructurele kapitaalgoederen). Dat kan betekenen dat er een onzekerheid ten aanzien van dit punt kan optreden in de jaarrekening.</p>	CZ/FIN	<p>De huidige afschrijvingstermijn voor Materiële Vaste Activa met maatschappelijk nut (zoals wegen en kunstwerken) zijn geëvalueerd. Een voorstel voor een vernieuwd afschrijvingsbeleid is in voorbereiding (2019-K2) en zal bij de actualisatie van de financiële verordening worden geborgd (2019-K3).</p>	

11	<p>Overlopende passiva De provincie neemt momenteel geen overlopende post op voor investeringen die eind 2018 zijn gedaan, maar waarvoor per 31.12.2018 nog geen inkoopfactuur is ontvangen. Om per jaareinde goed inzicht te geven in de schulden, de investeringen in het boekjaar en de daarmee samenhangende afschrijvingslasten in het volgende boekjaar, is de volledige verwerking van deze overlopende passiva een belangrijk aandachtspunt voor onze controle.</p>	Tot op heden was de lijn binnen de provincie om alleen verplichtingen die invloed hebben op resultaat of vermogen in de jaarrekening op te nemen. Wij hebben inmiddels actie genomen in de organisatie en in de planning van het jaarrekeningtraject 2018 om de verplichtingen ten aanzien van investeringen ook per 31-12-2018 in beeld te brengen.	CZ/FIN	De verplichtingen ten aanzien van investeringen zijn per 31-12-2018 in beeld gebracht.	 Afgerond
12	<p>Voorzieningen Mogelijk bevatten enkele voorzieningen eigen middelen. Het is nodig om na te gaan of dit past binnen de verslaggevingsregels.</p>	Wij zullen in het jaarrekeningproces 2018 bij de analyse van voorzieningen dit punt betrekken.	CZ/FIN	De analyse van de voorzieningen is in het jaarrekeningproces 2018 betrokken (2019-K2); en zal structureel worden geborgd in de P&C cyclus en de beschrijving van de werkprocessen.	 2019-K2
13	<p>IT-omgeving Eind juli 2018 zijn wij gestart met ons onderzoek naar aspecten van de automatiseringsorganisatie die gericht zijn op een betrouwbare gegevensverwerking. (...). Wij hebben waargenomen dat de geïnterviewde medewerkers zeer betrokken zijn in het kader van een zorgvuldige beheersing van de IT en dat ten opzichte van vorig jaar veel verbeteringen zijn en worden doorgevoerd. Op het vlak van aantoonbaarheid van de getroffen maatregelen bestaan echter onvolkomenheden die vergelijkbaar zijn met de constatering in 2017, zoals incompleet accountbeheer, ontoereikende continuïteitsmaatregelen, beperkingen in het informatiebeveiligingsbeleid en afwijkingen van de AVG. Daarnaast is door derden apparatuur geplaatst in de ruimte met de netwerkverbindingen in het Provinciekantoor, maar bestaat geen kennis binnen de provincie over het doel van deze apparatuur. Sluitte vertrouwde men op de leverancier voor de netwerkbeveiliging, maar bestaat geen kennis van de door deze leverancier gebruikte firewall en de gehanteerde beveiligingsinstellingen. U en wij kunnen daardoor niet uitgaan van een voor accountantscontrole doeleinden voldoende betrouwbare geautomatiseerde gegevensverwerking. (...) Wij hebben wel waargenomen dat de automatiseringsomgeving onvoldoende functiescheiding afdwingt bij het boeken van inkoopfacturen en bij het opstellen en verwerken van memoriaalboekingen. Belangrijke delen van uw IT-omgeving zijn uitbesteed aan een serviceorganisatie. De provincie heeft verminderd zicht op de interne beheersmaatregelen binnen die serviceorganisatie en er zijn manco's op het vlak van toezicht op de prestaties van de leveranciers, zoals bij het beheer van de accounts. Het is denkbaar dat de provincie beschikt over onvoldoende menskracht om aansturing en toezicht effectief in te kunnen vullen. Hierdoor ontstaan risico's. Wij adviseren een kritische beschouwing van de omvang van de IT-organisatie in het kader van de taakstelling. De bijlage bij deze managementletter bevat onze belangrijkste bevindingen, adviezen en ons voorstel voor de prioriteitstelling.</p>	Wij hebben gekeken naar de belangrijkste bevindingen, adviezen en de voorgestelde prioriteitstelling van de accountant. De korte termijn aanbevelingen betreffen de omvang van de IT-organisatie, privacybescherming en bewaaren vernietigtermijnen voor persoonsgegevens en accountbeheer. Deze aanbevelingen zijn allemaal reeds opgepakt en voor een deel ook inmiddels afgerond. De omvang van de IT-organisatie wordt op dit moment opnieuw bekeken tegen de achtergrond van de in het afgelopen jaar vastgestelde IT-sourcingstrategie. Deze voorzieet onder meer in het versterken van de regiefunctie van de provincie ten opzichte van onze leveranciers. Wat betreft privacybescherming zijn er inmiddels een aantal interne richtlijnen vastgesteld over de opvolging van de AVG. Verder volgt de provincie net als andere provincies de Provinciale Selectielijst Provisa. En de door de accountant gesignaleerde omissies in het accountbeheer zijn inmiddels opgelost. Daarnaast doet de accountant 9 aanbevelingen voor de middellange termijn. Enkele van deze aanbevelingen, zoals met betrekking tot het maken van beleid op het gebied van informatiebeveiliging en de afhandeling van datalekken zijn inmiddels reeds opgevolgd. De overige adviezen worden ook overgenomen. Deze vragen meer tijd en zullen het komende jaar worden opgevolgd.	CZ/CIO CZ/I&I	Er is op 27 februari 2019 een afstemming tussen I&I en CISO geweest om te komen tot richtlijnen voor het gebruik van data en richtlijnen van de inrichting van de testomgeving om te voldoen aan de AVG. Punt is/was dat die Acceptatieomgeving enkel benaderd wordt door medewerkers die ook in productie actief zijn. Wij vinden het dan ook niet nuttig/nodig dat deze gegevens gescrambled zijn wat formeel zou moeten. De auditor kon daar mee leven, maar gaf aan dat dat formeel ergens vastgelegd moest zijn vanuit CISO dat we het zo doen als beleid. Binnen I&I is een actieplan opgesteld dat wordt gebruikt voor opvolging en de monitoring van de beheersmaatregelen die voortkomen uit de adviezen aangaande de inrichting en het gebruik van IT in het kader van de jaarrekeningcontrole 2018.	 2019-K4
14	<p>Interne controle De provincie heeft in 2018 gewerkt aan een centrale invulling van een verbijzonderde interne controleafdeling in de organisatie. Het belang van het uitvoeren van een verbijzonderde interne controle wordt door de provincie onderkend. Medio 2018 is het Interne Controleplan 2018 in uw directie vastgesteld. In aansluiting op dit plan zijn specifieke werkprogramma's opgesteld waarbij allereerst per bedrijfsproces de risico's en beheersmaatregelen worden beschreven. In 2018 zijn evenals in voorgaand jaar de detailwerkzaamheden gepland zoals benodigd ter voorbereiding op onze controle. Het afronden van de werkprogramma's en de feitelijke uitvoering van het Interne Controleplan 2018 zijn vertraagd door de tijd en aandacht die afronding van het jaarrekeningproces 2017 heeft gevergd. Belangrijk advies, in lijn met het advies over 2017 blijft de beheersmaatregelen opgenomen in de lijn nauwkeurig te omschrijven. De documentatie van de uitvoering van de beheersmaatregelen dient te voldoen aan stringente voorwaarden, om in de toekomst te kunnen overgaan naar een meer systeemgerichte controle. In de zomer van 2018 heeft de provincie een goede start gemaakt met het opstellen van gegevensgerichte werkprogramma's voor het uitvoeren van de verbijzonderde interne controle (VIC) gericht op de personele kosten, de inkopen, subsidieverstrekingen en betalingen. De werkprogramma's zijn gebaseerd op een goede risicoanalyse en de controles worden nauwgezet uitgevoerd en goed gedocumenteerd. Wij hebben kennisgenomen van de eerste uitkomsten en hebben uw medewerkers suggesties gedaan voor de verdere uitvoering van de interne controles. Op dit moment is ongeveer 1/3 van de te controleren posten over het eerste halfjaar volledig afgerond. De controles over de tweede helft van het jaar moeten nog starten. Voor onze controle maken wij in belangrijke mate gebruik van de VIC. Het tijdig beschikbaar zijn van de uitkomsten van de VIC is van groot belang voor tijdige uitvoering en afronding van onze accountantscontrole. De provincie zet extra capaciteit in om de controles op tijd af te ronden en wij hebben afspraken gemaakt om de interne en externe controle in de tijd goed op elkaar te laten aansluiten.</p>	Wij onderkennen het belang van de centrale Verbijzonderde Interne Controle (VIC), zeker ook in het licht van het komende wetgevingstraject om te komen tot een rechtmatigheidsverklaring vanuit het college van GS. We waarderen de conclusie dat de accountant positief is over de concrete wijze van invulling en de afstemming met de accountantscontrole. De opzet van de VIC en de bijbehorende capaciteit is gebaseerd op een systeemgerichte aanpak. Nu de accountant heeft geconcludeerd dat uitgegaan moet worden van een gegevensgerichte benadering met omvangrijke steekproeven blijkt de capaciteit verre van toereikend te zijn. Inmiddels is actie ondernomen om zowel intern als extern capaciteit bij te schakelen. Desondanks blijft dit een belangrijk zorgpunt, temeer omdat wij constateren dat de accountantscontrole in grote mate gebruik maakt van deze VIC werkzaamheden.	AD/CC	De uitvoering van de Verbijzonderde Interne Controle heeft op dit moment zeer veel aandacht in de organisatie, aangezien niet tijdige oplevering ook consequenties heeft voor de accountantscontrole van de jaarrekening 2018. De uitvoeringscapaciteit is op tijdelijke basis fors uitgebreid. De eerste 3 kwartalen zijn op een enkel dossier na afgerond. De verwachting is dat in maart 2019 de Verbijzonderde Interne Controles 2018 ook voor het 4e kwartaal 2018 afgerond kan worden. Naast de uitvoering 2018 zal vervolgens bezien worden welke wijzigingen doorgevoerd worden in de organisatie van de (verbijzonderde) interne controle 2019. Uitgangspunt daarbij is dat een verschuiving optreedt naar de uitvoering binnen de directies en dat de uitvoering vanuit Concerncontrol meer beperkt wordt.	 2019-K2

15	<p>Tussentijdse informatie</p> <p>Tussentijdse (financiële) informatievoorziening vindt niet op gestructureerde wijze plaats en er is geen sprake van tussentijdse periodeafsluiting. Gedurende het jaar kan meer aandacht worden gegeven aan de analyse en administratieve verwerking van saldi op tussenrekeningen, het doorboeken van gewerkte uren en de kostenverdeling. Dit vermindert het zicht op de begrotingsuitputting en de mogelijkheid om bij te sturen gedurende het jaar. Het accent van analyses komt daardoor te liggen op het moment van de jaarafsluiting.</p>	<p>In 2018 is via een specifieke actie een eerste aanzet gegeven om te komen tot een tussentijdse afsluiting. Daarnaast zijn voorstellen gedaan om dit structureel in te bedden.</p> <p>Ook de verdere ontwikkeling van de (interne) Concern Management Rapportage en de aandacht voor budgethouderschap en eigenaarschap moeten bijdragen aan het inzicht en de mogelijkheden om te sturen gedurende het jaar.</p> <p>Ten slotte loopt het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening waarin de herinrichting van SAP (financieel pakket, subadministraties) een belangrijk onderdeel is.</p>	CZ/FIN	<p>Het uitwerken van een tussentijdse periodeafsluiting wordt opgepakt in het traject Financiële hygiëne. De uitwerking van gestructureerde tussentijdse financiële informatievoorziening is onderdeel van het project Verbeteren Financiële Informatievoorziening. (2019-K4).</p>	
16	<p>(Fraude)risico-analyse</p> <p>Uw organisatie beschikt momenteel niet over een analyse van risico's (waaronder frauderisico's) voor de belangrijkste bedrijfsprocessen, zoals investeren, inkopen, betalen, salarissen, subsidieverstreken, diverse opbrengststromen, managementschattingen en het beheersen van verbonden partijen. De beschikbare procesbeschrijvingen zijn niet actueel en geven te weinig inzicht in de belangrijkste interne beheersmaatregelen die de risico's afdekken. Wel begrijpen wij uit de gesprekken dat veel aandacht bestaat voor risicomangement. Fraude-analyse en -preventie zijn nog geen zichtbaar onderdeel van uw interne beheersing. Wel merken wij uit gesprekken met uw medewerkers dat belang wordt gehecht aan het vermijden en ontdekken van fraude. Periodiek overleg in uw directieteam en tussen de directie en het college van gedeputeerde staten over de frauderisicoanalyse draagt bij aan het actueel houden van het inzicht in de kwetsbare plekken in uw organisatie. Mogelijke onderwerpen zijn de aard, frequentie en diepgang van de uitgevoerde frauderisicoanalyses, de uitkomst daarvan en de manier waarop de organisatie de frauderisico's opvolgt en monitort.</p>	<p>Voor de primaire processen subsidies, salarissen, inkopen en aanbestedingen zijn de risico-analyses voor een belangrijk deel in concept aanwezig. De verdere borging en vastlegging is nog wel punt van aandacht.</p> <p>Er lopen op dit moment diverse initiatieven in de organisatie om de processen te verbeteren. Wij zullen de gesignaleerde punten van de accountant hierbij betrekken.</p> <p>In overleg met de integriteitscoördinator is in 2018 een eerste concept fraude-risico-analyse opgesteld. Wij zullen deze voor de afronding van het jaarrekening 2018 gereed maken</p>	AD/CC	<p>Het analyseren en beschrijven van de processen is begin 2019 in een formele projectstructuur ondergebracht, zodat de voortgang en borging gemonitord kan worden.</p> <p>Het afronden van de fraude-risico-analyse heeft o.a. door ziekte vertraging opgelopen. Gestreefd wordt om dit voor de afronding van de jaarrekeningcontrole 2018 op leveren.</p>	
17	<p>Fonds Nazorg</p> <p>De provincie voert de administratie voor het Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen. (...) De concept jaarrekening van het Fonds is opgesteld op basis van een verslaggevingskader dat (sterk) afwijkt van de verslaggevingsregels die zijn voorgeschreven in het Reglement Fonds nazorg gesloten stortplaatsen Noord-Holland 2013. Artikel 5 regelt dat op de jaarrekening en het jaarverslag van het fonds de verslaggevingsregels van het BBV van toepassing zijn. Wij kennen niet de achtergrond die heeft geleid tot de keuze om de jaarrekening op te stellen volgens andere grondslagen. Voordat wij de controle kunnen uitvoeren dient duidelijkheid te bestaan over het toe te passen verslaggevingskader (...).</p>	<p>De wijziging van het reglement is in voorbereiding.</p>	CZ/FIN	<p>De actualisatie van het reglement Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen is in concept gereed en wordt in 2019-K2 aan PS terbesluitvorming voorgelegd.</p>	

Restauratie van rijksmonumenten

Auteur Onderzoek: Randstedelijke Rekenkamer

Vastgesteld op: 8 oktober 2018

Afgeronde aanbevelingen:

5

/7

Nr	Aanbeveling	Bestuurlijke reactie	Eigenaar	Voortgang per 1 maart 2019	Status/Deadline
1	Vraag GS om de bruikbaarheid van de provinciale Monumentenmonitor verder te verbeteren op de geconstateerde kanttekeningen, zodat inzicht kan worden gekregen in de ontwikkeling van de restauratieopgave.	Vanaf eind 2018 beschikken wij over een eenduidige, provinciebrede en periodiek te herhalen meting van de restauratieopgave, op basis waarvan beter inzicht kan worden verkregen in de ontwikkeling van deze restauratieopgave	BEL	Gereed	 Afgerond
2	Vraag GS om periodiek (bijvoorbeeld eens in de vier jaar) de kosten van de restauratieopgave voor u inzichtelijk te maken en aan te geven welk deel voor rekening van de provincie komt.	Wij zullen de kosten van de restauratieopgave periodiek en op herleidbare wijze inzichtelijk maken. Wij gaan er thans van uit dat met het handhaven van het subsidieplafond van 4,7mln per jaar aan deze opgave invulling kan worden gegeven	BEL	Gereed. PS worden vanaf begin 2020 jaarlijks geïnformeerd naar aanleiding van de resultaten van de restauratieregeling van het jaar ervoor.	 Afgerond
3	Vraag GS om de opzet van de subsidieregeling aan te scherpen, zodat aan eigenaren van rijksmonumenten alleen subsidie voor restauratie wordt verstrekt.	Wij zullen in onze restauratieregeling voor 2019 definiëren wat wij onder restauratie verstaan zodat alleen subsidie voor restauratie wordt verstrekt.	BEL	Gereed. Restauratieregeling 2019 is aangescherpt op het onderscheid tussen restauratie en onderhoud.	 Afgerond
4	Vraag GS om de bouwkundige staat van de rijksmonumenten te betrekken bij het rangschikken van de subsidieaanvragen.	De bouwkundige staat van de rijksmonumenten toetsen wij altijd op grond van de inspectierapporten die verplicht zijn bij subsidieaanvragen. Subsidiabel - en daarbij voor rangschikking in aanmerking komend - zijn alléén bouwkundige ingrepen die op grond van die rapporten noodzakelijk zijn. Ter verfijning zullen wij echter in onze restauratieregelingen voor 2019 opnemen, dat wij ook de bouwkundige indicaties uit onze monumentenmonitor meewegen bij de rangschikking van de subsidieaanvragen.	BEL	Besluitvorming over aangepaste regeling op 14 mei 2019	 2019-K2
5	Vraag GS om beter na te gaan of de beoogde resultaten van de subsidieregeling zijn behaald, bijvoorbeeld door restauraties van rijksmonumenten steekproefsgewijs in het veld te controleren.	Wij zullen kijken hoe we onze incidentele veldcontroles voor-, tijdens en na de restauraties met steekproeven kunnen uitbreiden en hierover ook nadere afspraken maken met de Rijksdienst Cultureel Erfgoed. Het is overigens niet zo dat we bij onze systematische controles op papier en de incidentele veldcontroles die wij thans al uitvoeren onrechtmatigheden hebben aangetroffen. Wel zullen wij door uitbreiding van de veldcontroles een completer beeld kunnen krijgen.	BEL	Gereed	 Afgerond
6	Vraag GS om de gegevens over de bouwkundige staat van rijksmonumenten, binnen de kaders van wet- en regelgeving, beschikbaar te stellen aan de gemeenten waarin de rijksmonumenten gelegen zijn, ten behoeve van het toezien op de instandhoudingsplicht.	Wij nemen deze aanbeveling over onder de voorwaarde dat dit inderdaad moet passen binnen de kaders van wet- en regelgeving. Wij zijn hier nog niet eerder toe overgegaan omdat niet was toegestaan om op personen herleidbare gegevens aan derden beschikbaar te stellen. In interprovinciaal verband (IPO) zoeken wij thans uit hoe we hiermee als gezamenlijke provincies kunnen omgaan.	BEL	Wij zijn naar verwachting in het eerste kwartaal van 2020 in staat om gemeenten, die daarom verzoeken, van gegevens te voorzien.	 2020-K1
7	Vraag GS om na te gaan op welke punten uit de vergelijking met de andere Randstadprovincies geleerd kan worden.	In IPO verband is reeds afgesproken dat we onze subsidieregelingen met elkaar zullen vergelijken en waar nodig beter op elkaar zullen afstemmen. Elke provincie behoudt daarbij de vrijheid om de eigen beleidsdoelen te formuleren	BEL	Gereed. Definiering op het onderscheid tussen restauratie en onderhoud is van andere Randstadprovincies overgenomen.	 Afgerond